

levensbeeld van de n.v. drukkerij „West-Friesland” te Hoorn

*ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum
der n.v. drukkerij „West-Friesland”*

Op haar veertigste jaar ziet de naamloze vennootschap Drukkerij „West-Friesland” even achterom. Tevreden over de gang van zaken in die tijd? Ja — inderdaad, zeer tevreden! Dankbaarheid en vreugde over de afgelegde periode bezielen mij, die al die jaren aan het hoofd mocht staan. Dankbaar ben ik vooral hen, die mij steunden dit werk te kunnen aanvatten, erkentelijk hen, die mij schraagden om dit resultaat te kunnen bereiken. Met frisse moed dan voorwaarts!

F. BUTTER.

Na veertig jaren

Het is op 1 mei 1958 veertig jaar geleden, dat de heer F. Butter een kleine drukkerij overnam van de heer K. Groot Hz. te Nieuwe Niedorp, om deze te doen omzetten in een nieuwe naamloze vennootschap, waarvan hij juist directeur was geworden.

Ter gelegenheid hiervan willen wij een kort overzicht geven van de loop van dit bedrijf — oorspronkelijk opgericht in 1855 door de heer J. Groot.

Dit kleine „geschiedkundig overzicht” is voor een deel op overleveringen ingesteld, voor een deel echter ook gefundeerd door overdrachts-circulaires, die nog in het bezit waren van de heer H. Groot Cz. te Nieuwe Niedorp, boekhandelaar aldaar.

Naar indertijd onze voorganger, de heer Klaas Groot Hz., heeft verteld, was de heer Jan Groot de oprichter van de drukkerij der firma Slotboom te Beverwijk, daarna van de drukkerij Egmond te Enkhuizen en tenslotte van die te Nieuwe Niedorp, welke allereerst haar vestiging had — volgens zeggen — in het pand, waarin thans de firma Keuken haar manufacturenhandel drijft. Later is de drukkerij overgeplaatst naar een gebouw, waarin eerder een zuivelfabriek was ondergebracht, tegenover de Slijksteeg, eveneens in Nieuwe Niedorp.

Om aan de vergetelheid te ontrukken willen wij, voor zover wij daarmee bekend werden, iets mededelen over de gang van het bedrijf, voor het — in 1918 dus — in onze handen kwam.

De heer Jan Groot heeft zijn bedrijf, drukkerij, binderij en boekhandel, veertien jaar uitgeoefend en hij moet in 1865 ook de uitgever zijn geweest van de „Nieuwe Niedorper Almanak”; het is ons niet gelukt daarvan een exemplaar op te sporen.

Op 1 april 1868 deed de heer Groot zijn boekhandel en binderij over aan de heer J. Riesberg te Harlingen, waarvan bijlage 1 getuigt. De heer Riesberg dreef niet zelf een drukkerij, maar zal in samenwerking met de heer Groot en anderen (want een steendrukkerij bezat de heer Groot niet) zich ook op het terrein van levering van verschillende soorten drukwerk hebben bewogen.

Op 1 mei 1869 deed de heer Groot de drukkerij over aan de heer G. Halff (bijlage 2) en nam daarbij zelf afscheid van het drukkersbestaan. Naar men ons mededeelde werd hij „kastelein” in het café „De Tijd” nabij het station Noordscharwoude.

Deze heer Halff nam op 12 juni 1876 de boekhandel en binderij van de heer Riesberg over (bijlage 3), zodat toen het bedrijf weer compleet werd. De heer Halff was geparenteerd aan de familie Groot (geen familie van de oprichter). Had hij tot nog toe de zaken onder eigen naam gevoerd, thans werd een compagnonschap aangegaan met de heer K. Groot Hz., die gehuwd was met een familielid van de heer Halff. De firmanaam werd toen Halff & Groot.

Op 1 januari 1892 trad de heer Halff uit en ging de heer K. Groot Hz.

een compagnonschap aan met de heer C. Groot Hz., zijn broer, en voerde men de zaken onder de naam „Firma Gebroeders Groot”. Aan de drukkerij was toen ook verbonden de uitgave van het periodiek „De gevleugelde vrienden”, een uitgave welke hoofdzakelijk over vogels (en konijnen) handelde. De heer K. Groot Hz. kon daarbij zijn hobby op dit gebied uitleven.

Bij het overlijden van de heer C. Groot Hz. werd de heer K. Groot Hz. weer alleen-eigenaar; de afdeling binderij en boekhandel stelde hij in beheer bij de heer P. Fray, die de enige zoon van C. Groot Hz. daarin opleidde.

Dit duurde tot 1 mei 1918, toen op initiatief van ondergetekende een naamloze vennootschap werd gevormd, die de zaak van de firma Groot overnam. De naam werd „Naamloze Vennootschap Boek-, Courant- en Handelsdrukkerij voorheen Firma Gebroeders Groot, te Nieuwe Niedorp”. Ondergetekende werd directeur. Het college van commissarissen werd gevormd door de heren K. Groot Hz., A. Wonder Pz. en J. Schrieken. Het personeel bestond uit drie gezellen.

In het najaar van 1918 kwam het eerste nummer uit van het streekblad „Het Nieuwsblad voor West-Friesland”, een tweemaal per week verschijnend nieuws- en advertentieblad, onder redactie van de directeur. De abonnementen gingen in per 1 oktober 1918; de voor die tijd verschijnende nummers golden als proefexemplaren. Hoofdzakelijk werd gewerkt in de richting Hoorn—Medemblik.

Tot onze naamloze vennootschap behoorde alleen de afdeling drukkerij. De boekhandel zowel als de binderij waren overgenomen door de heer Henricus Groot Cz., zoon van C. Groot Hz., de vroegere mede-

eigenaar. De heer Groot voert ook thans nog in Nieuwe Niedorp deze afdelingen onder de oude firmanaam „Firma Gebrs. Groot”.

Het bleek al spoedig dat er voor een drukkerij met daaraan verbonden nieuwsblad in Nieuwe Niedorp en directe omgeving weinig expansie was te verwachten en daarom werd na drie jaar uitgezien naar een pand in Hoorn, waar de drukkerij zou kunnen worden voortgezet, ook al omdat Hoorn op krantengebied tamelijk verwaarloosd scheen. Het succes, dat wij met de nieuwe krant hadden in de dorpen rondom Hoorn, was daartoe wel uitnodigend.

Op 9 mei 1921 werd het gebouw Kleine Noord 52—54 aangekocht. Op 2 augustus 1921 vestigden wij ons daarin en op zaterdag 27 augustus van dat jaar verscheen het eerste in Hoorn gedrukte nummer van de krant.

Op 4 oktober 1921 werd de uitgave verbreed en kwam de krant drie-maal per week uit, terwijl met ingang van 1 juli 1922 de uitbreiding plaats vond tot viermaal per week.

Op 8 mei 1926 werd een acte verleden, waarin de naamloze vennootschap een wijziging in de naam kreeg, namelijk „Naamloze Vennootschap Drukkerij West-Friesland, voorheen Boek-, Courant- en Handelsdrukkerij Firma Gebroeders Groot”.

In 1930 werd besloten de courant uit te breiden. Daartoe werden op 3 juni 1930 aangekocht de gebouwen van de Drukkerij „Edecea” (Eerste Drukkerij Christelijke Arbeidersbeweging), gelegen aan het Kleine Noord 9, met pakhuis aan de Slijksteeg. Deze gebouwen waren oorspronkelijk geplaatst voor de drukkerij van de heren Gebrs. Groot (een geheel andere tak dan onze familie Groot), die deze zaak had ver-

kocht aan „Edecea” en zelf haar bekende „loonzetterij” in Amsterdam was begonnen. De „Hoornsche Courant”, welke gecombineerd was met de door deze heren Groot gestichte „Nieuwe Hoornsche Courant”, eindigde haar bestaan op 31 december 1920, juist toen wij naast het „Nieuwsblad voor West-Friesland” een Hoornse stadseditie de naam „Nieuwe Hoornsche Courant” hadden gegeven, zulks op aandringen van vele vooraanstaande middenstanders, die graag de naam van hun stad in de „kop” van de krant zagen opgenomen.

In 1935 werd de noodzaak gevoeld om de krant tot dagblad te maken; op 1 juni van dat jaar verscheen het eerste nummer van de krant als dagblad. De voor deze uitbreiding noodzakelijke ruimte werd verkregen toen zich op een publieke veiling de unieke gelegenheid voordeed het naastgelegen perceel Kleine Noord 7 aan te kopen, waarin de kantoren werden gevestigd.

Nadien werd het drukkerijgebouw nog belangrijk uitgebreid, ten eerste met het vroegere vrachthuis aan het Breed 21, daarna met de wasserij der Firma Kwaad aan de Dubbele Buurt en weer daarna met de vroegere schoenmakerij van de heer Peereboom aan het Breed 23. Alles ligt aaneen en beslaat thans een belangrijke ruimte. Van Kleine Noord tot Dubbele Buurt, een lengte van pl.m. 70 meter, is thans alles geheel door drukkerij en binderij bezet. Daarnaast heeft de naamloze vennootschap tot haar beschikking als pakhuizen de percelen Westerdijk 1 en de vroegere sigarenfabriek van de Firma Lieshout aan de Dubbele Buurt 20, in de onmiddellijke nabijheid van het hoofdgebouw gelegen. Toen een economisch gewenste samenwerking mogelijk was voor de uitgave van het „Dagblad voor West-Friesland”, zoals de krant nu werd

genoemd, legde men zich meer en meer op het drukken van boeken toe, waarvoor een hechte samenwerking was verkregen met de uitgeverij „De Steenuil” en Uitgevers-Mij. „West-Friesland”, beide ondernemingen van de directeur en zijn familie.

De directie wordt nog heden gevoerd door de oprichter van de naamloze vennootschap, de heer F. Butter, die daarvoor de assistentie geniet van zijn beide schoonzoons, de heren Ph. J. Zwaan en H. E. Jonkers, adjunct-directeuren.

Op een der pagina's ziet men tekeningen van het oude gebouw in Nieuwe Niedorp, dat in 1921 werd verlaten, daarnaast van het gebouw aan het Kleine Noord 52—54, dat dienst deed van 1921 tot 1930 en dan het tegenwoordige gebouw Kleine Noord 9, waaraan het later aangekochte perceel nr. 7 werd toegevoegd.

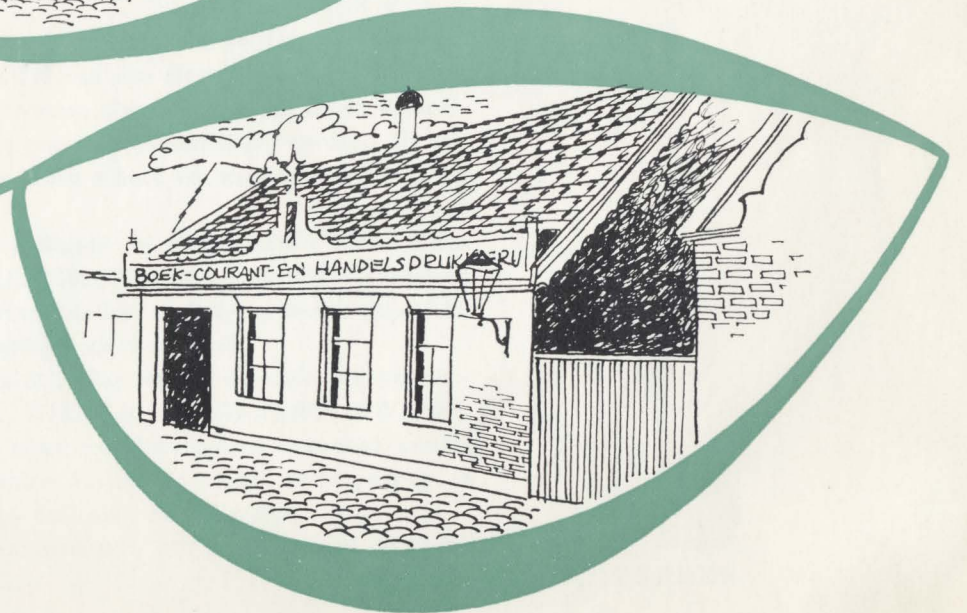
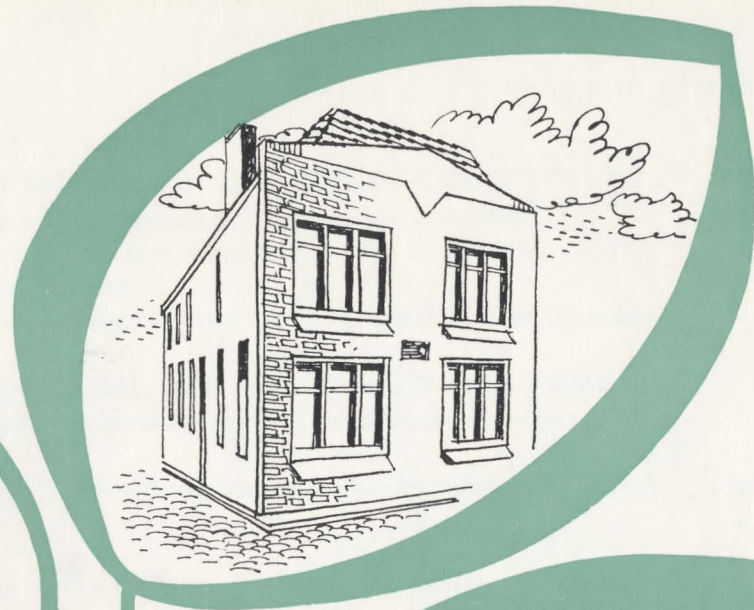
Het is ons een genoegen voorts een aantal foto's als afbeeldingen uit het bedrijf te kunnen afdrukken.

Waar deze foto's een beeld geven van het interne der drukkerij en binderij, alsmede van het personeel dat in de verschillende afdelingen werkt, hebben wij hieraan niets toe te voegen.

Ziehier dan in kort bestek de „levensloop” van deze drukkerij, waarvan de laatste veertig jaar voor ons natuurlijk het meest belangrijk zijn en waarin wij aanleiding zagen even terug te zien op hetgeen wij — uiteraard met de medewerking van zovelen, waarvoor wij gaarne hartelijk dank zeggen! — mochten bereiken.

F. BUTTER.

de groei van een drukkerij....

NIEUWE NEDERLAND, 1 APRIL 1868.

WelEd. Heer!

Ik neem de vrijheid UEd. te berigten dat ik mijnen BOEKHANDEL en BINDERIJ aan den Heer **J. RIESBERG**, vroeger Boekhandelaar te *Harlingen*, heb overgedaan. TIJDSCHRIFTEN, VERVOLGWERKEN en COURANTEN, alsmede KANTOOR- en **SCHRIJFBEHOEFTEN** zullen UEd. voortaan door mijn opvolger geleverd worden.

De **Boekdrukkerij** blijf ik continuëren, waarvoor ik mij bij dezen op nieuw bijzonder in Uwe protectie aanbeveel.

Ik vlei mij dat mijnen opvolger de zelfde gunst en vertrouwen zal worden geschonken welke ik reeds zoo lang heb mogen genieten en waarvoor ik U bij dezen mijnen hartelijken dank betuig.

Mijnen opvolger U wel aanbevelende noem ik mij met de meeste hoogachting, na groete

UEd. Uw. Dienaar,
J. GROOT.

WelEd. Heer!

Uit bovenstaande kennisgeving zal het UEd. gebleken zijn, dat ik door aankoop eigenaar geworden ben van den BOEKHANDEL en BINDERIJ van den Heer **J. GROOT** alhier, en dat de TIJDSCHRIFTEN, VERVOLGWERKEN en COURANTEN voortaan door mij geleverd zullen worden.

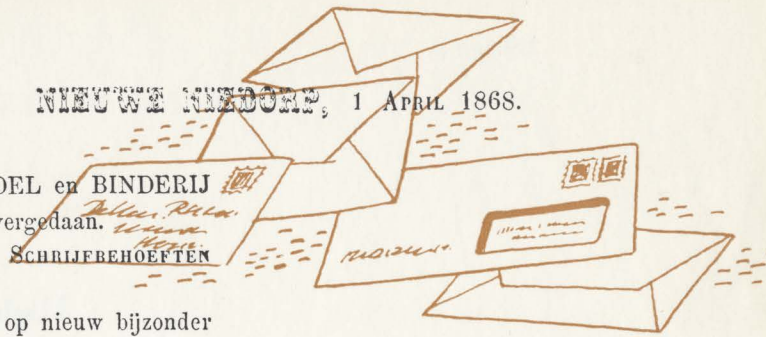
Om in mijne onderneming te slagen heb ik uwe gunst en ondersteuning noodig. Ik verzoek UEd. om die medewerking en ik zal trachten om door eene soliede en accurate bediening, mij die gunst waardig te maken.

Ook beveel ik mij aan tot het leveren van alle *Binnen- en Buitenlandsche* BOEKWERKEN, KANTOORBEHOEFTEN en het plaatsen van ADVERTENTIEN in alle *Dagbladen*, benevens het BINDEN van *Boeken* en *Schrijfboeken*, in alle soorten van banden, en hetgeen verder zoowel tot een complete Boekhandel als tot een welingerigte Boekbinderij betrekking heeft.

Door goede relatiën in staat gesteld zijnde om ook alles wat tot het vak van **Letter- en Steendrukkerij** behoort, als: COGNOSSEMENTEN, WISSELS, ASSIGNATIEN, KWITANTIEN, REKENINGEN, NAAMKAARTJES, enz. tegen de minst mogelijke prijzen te kunnen leveren, zal het mij aangenaam zijn daarmede met UEds. geëerde orders vereerd te mogen worden, terwijl ik mij in alles evenzeer op eene accurate en civile als spoedige bediening zal toeleggen.

Mij hiermede beleefdelyk in UEds. aandenken aanbevelende, heb ik de eer met de meeste hoogachting te zijn,

UEd. Uw. Dienaar,
J. RIESBERG.

NIEUWE NEDERLAND, 1 APRIL 1868.

WelEd. Heer!

Ik neem de vrijheid UEd. te berigten dat ik mijnen BOEKHANDEL en BINDERIJ aan den Heer **J. RIESBERG**, vroeger Boekhandelaar te *Harlingen*, heb overgedaan.

TIJDSCHRIFTEN, VERVOLGWERKEN en COURANTEN, alsmede KANTOOR- en **SCHRIJFBEHOEFTEN** zullen UEd. voortaan door mijn opvolger geleverd worden.

De **Boekdrukkerij** blijf ik continuëren, waarvoor ik mij bij dezen op nieuw bijzonder in Uwe protectie aanbeveel.

Ik vlei mij dat mijnen opvolger de zelfde gunst en vertrouwen zal worden geschonken welke ik reeds zoo lang heb mogen genieten en waarvoor ik U bij dezen mijnen hartelijken dank betuig.

Mijnen opvolger U wel aanbevelende noem ik mij met de meeste hoogachting, na groete

UEd. Uw. Dienaar,
J. GROOT.

WelEd. Heer!

Uit bovenstaande kennisgeving zal het UEd. gebleken zijn, dat ik door aankoop eigenaar geworden ben van den BOEKHANDEL en BINDERIJ van den Heer **J. GROOT** alhier, en dat de TIJDSCHRIFTEN, VERVOLGWERKEN en COURANTEN voortaan door mij geleverd zullen worden.

Om in mijne onderneming te slagen heb ik uwe gunst en ondersteuning noodig. Ik verzoek UEd. om die medewerking en ik zal trachten om door eene soliede en accurate bediening, mij die gunst waardig te maken.

Ook beveel ik mij aan tot het leveren van alle *Binnen- en Buitenlandsche* BOEKWERKEN, KANTOORBEHOEFTEN en het plaatsen van ADVERTENTIEN in alle *Dagbladen*, benevens het BINDEN van *Boeken* en *Schrijfboeken*, in alle soorten van banden, en hetgeen verder zoowel tot een complete Boekhandel als tot een welingerigte Boekbinderij betrekking heeft.

Door goede relatiën in staat gesteld zijnde om ook alles wat tot het vak van **Letter- en Steendrukkerij** behoort, als: COGNOSSEMENTEN, WISSELS, ASSIGNATIEN, KWITANTIEN, REKENINGEN, NAAMKAARTJES, enz. tegen de minst mogelijke prijzen te kunnen leveren, zal het mij aangenaam zijn daarmede met UEds. geëerde orders vereerd te mogen worden, terwijl ik mij in alles evenzeer op eene accurate en civile als spoedige bediening zal toeleggen.

Mij hiermede beleefdelyk in UEds. aandenken aanbevelende, heb ik de eer met de meeste hoogachting te zijn,

UEd. Uw. Dienaar,
J. RIESBERG.

NIEUWE NIEDORP, 1 MEI 1869.

WelEd. Heer!

Hierbij bericht ik UEd. dat ik mijne BOEKDRUKKERIJ heb overgedaan aan den Heer **G. HALFF**, die dezelve heden zal aanvaarden.

Erkentelijk voor het zoo ruim genoten vertrouwen, breng ik U bij dezen hiervoor wel mijnen dank en vlei mij dat mijn opvolger ook in uwe zoo gewenschte protectie zal mogen deelen, mij overtuigd houdende dat hij alles zal aanwenden zich dat waardig te maken.

Met achting,

UEd. Dw. Dienaar,

J. GROOT.

WelEd. Heer!

Uit bovenstaand bericht zal het U gebleken zijn, dat ik eigenaar geworden ben van de BOEKDRUKKERIJ van den Heer **J. GROOT** alhier.

Om in mijne onderneming te slagen heb ik Uwe gunst en ondersteuning noodig. Ik verzoek UEd. beleefdelijk om die medewerking en zal trachten door eene vlotte en accurate bediening, bij eene billijke prijsberekening, mij die gunst waardig te maken.

Mij hiermede aanbevelende, heb ik de eer met de meeste achting te zijn,

UEd. Dw. Dienaar,

G. HALFF.

NIEUWE NIEDORP, 12 Junij 1876.

WelEd. Heer!

Ik neem de vrijheid UEd. te informeeren dat ik mijn' BOEKHANDEL en BOEK-BINDERIJ heb overgedragen aan den Heer **G. HALFF** Boekdrukker alhier.

Ik neem tevens deze gelegenheid waar UEd. mijn' oprechten dank te betuigen voor de gunst en het vertrouwen dat ik van UEd. heb mogen ondervinden, en in 't vertrouwen, dat mijn opvolger diezelfde welwillendheid van UEd. zal mogen genieten, noem ik mij met de meeste hoogachting,

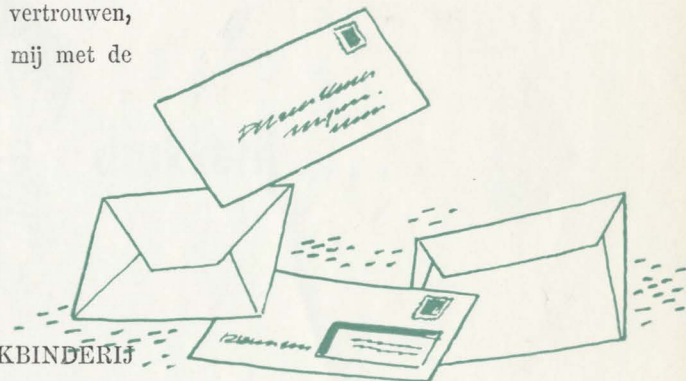
UEd. Dv. Dienaar,
J. RIESBERG.

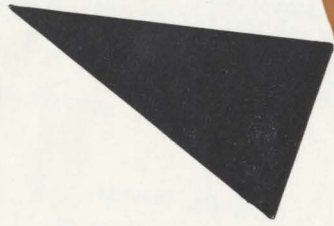
WelEd. Heer!

Uit het bovenstaande zal UEd. ontwaren dat ik den BOEKHANDEL en BOEKBINDERIJ van den Heer **J. RIESBERG** heb overgenomen. Het is daarom dat ik mij in UEd. gunst en protectie, zoowel wat den **Boekhandel** betreft als de **Boekdrukkerij** minzaam aanbeveel, met de verzekering dat ik zal trachten uwe toegenegenheid door eene solide en spoedige bediening mij waardig te maken.

Intusschen noem ik mij met de meeste hoogachting,

UEd. Dv. Dienaar,
G. HALFF.

40

het „foto-album“ van de jubilerende

drukkerij

*De adjunct-directeuren
H. E. Jonkers en Ph. J. Zwaan
in het bedrijfskantoor.*

*Hier wordt de arbeid van
mens en machine tot cijfers herleid:
het administratiekantoor.*

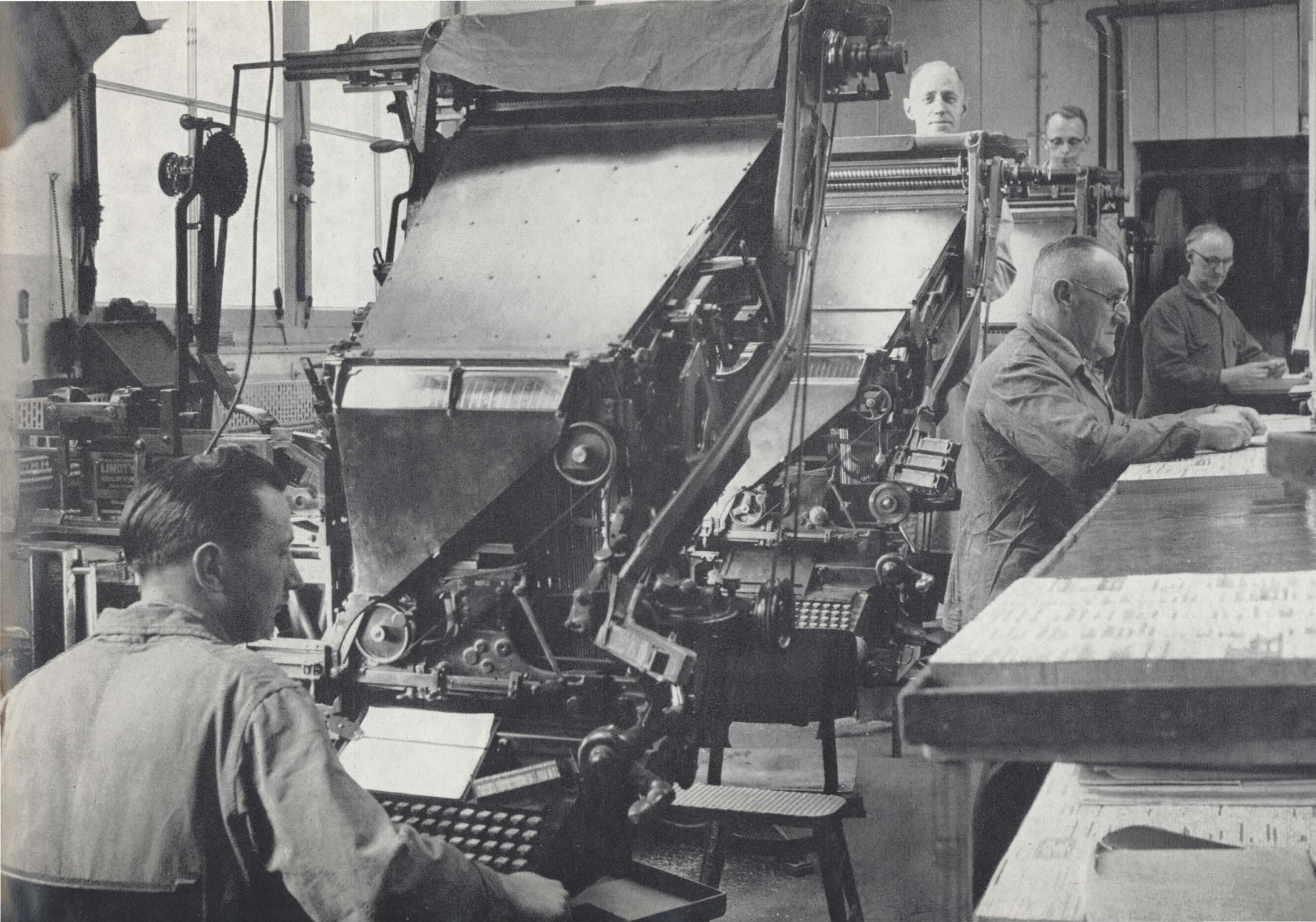

*Waar nieuws uit stad
en streek binnenkomt
en inhoud geeft aan het
„Dagblad voor West-Friesland”:
de rayon-redactie.*

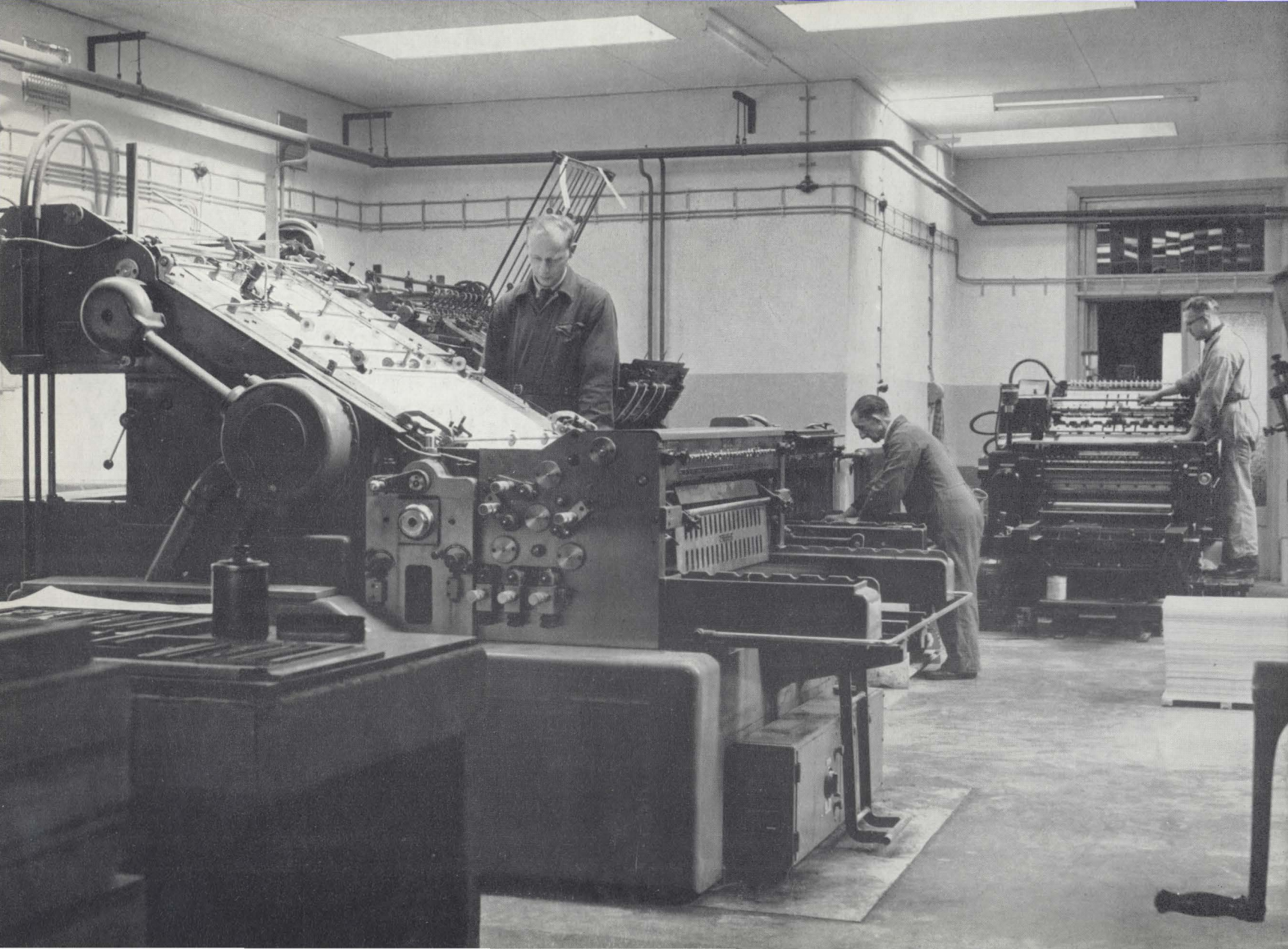

*Een gedeelte van de
handzetterij, waar losse
letter en zetmachine
elkaar ontmoeten en de
lay-out zijn loden
gestalte krijgt.*

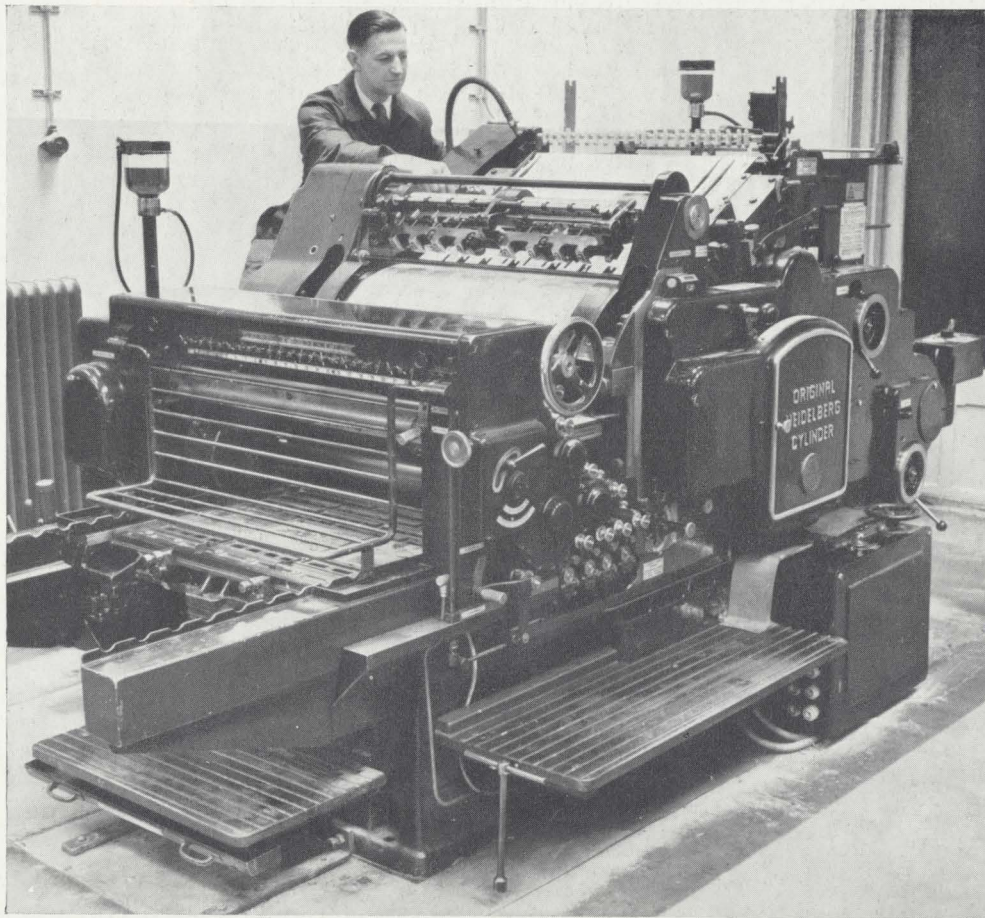

*In de zetmachine-afdeling
klinkt de ganse dag het
ratelend lied der matrijzen
en rijen de loden regels
zich aaneen....*

*Een gedeelte van de
uitgebreide drukkerij, met op
de voorgrond de nieuwste aanwin-
ten een Johannisberg-pers.*

*De Original Heidelberger
cylinder-pers, bij uitstek geschikt voor
het mooiste meerkleuren-
drukwerk in grote oplagen.*

*Geen order te groot,
maar ook geen order te klein:
een gedeelte van de drukkerij
met enige kleinere drukpersen.*

*Vier duizend plano
bedrukte vellen vouwt deze
vol-automatische vouwmachine
elk uur in een rusteloos
tempo tot boekkaterns.*

